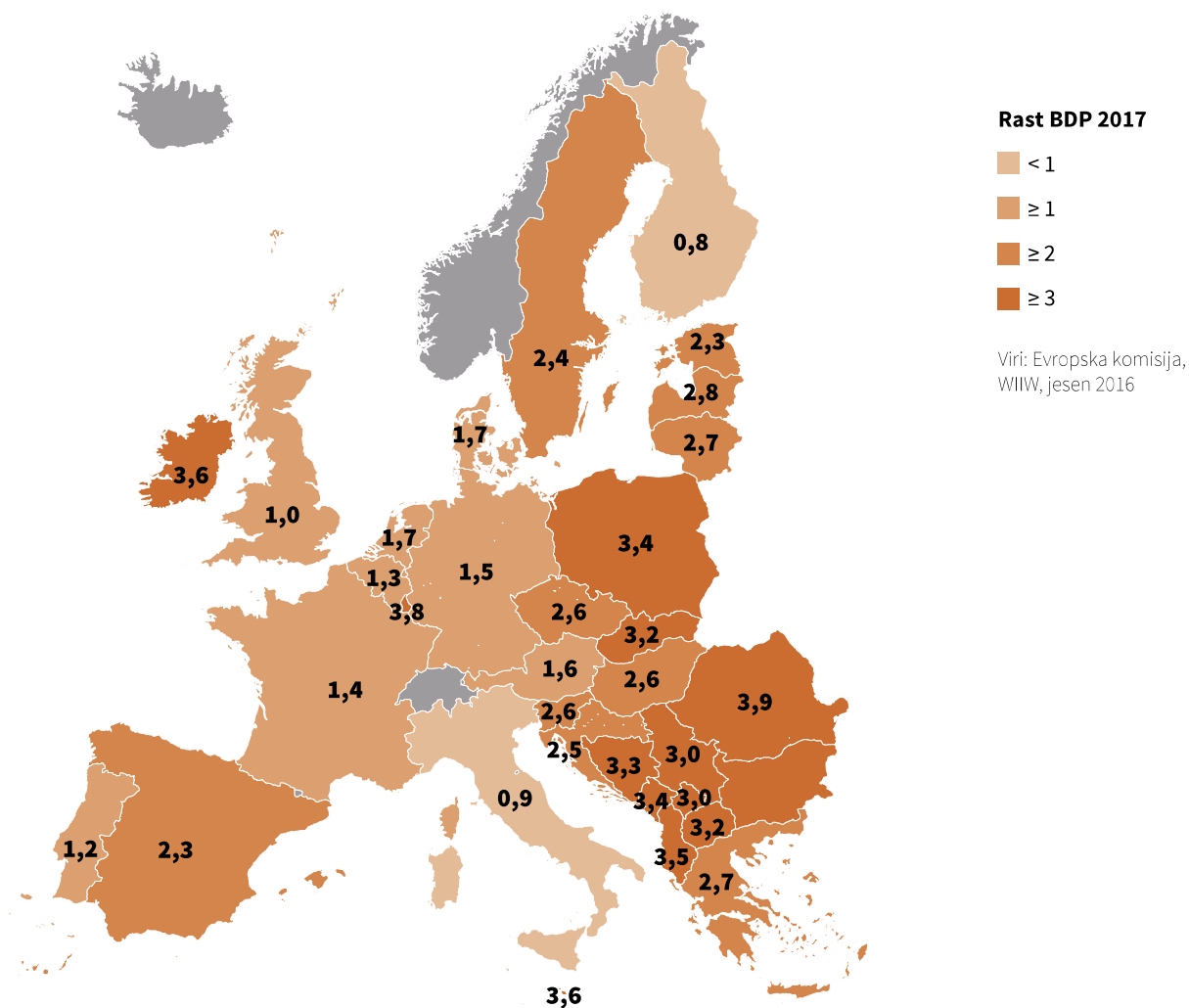

Napoved rasti BDP za 2017

Evropska komisija za leto 2017 napoveduje 1,5-odstotno gospodarsko rast v EU. Pričakovati je, da se bo gospodarska rast dvigovala počasi, saj hitrost okrevanja trga delovne sile in zasebne potrošnje ponovno upočasnjujejo višje cene surovin ter nizke investicije. V evroombočju naj bi se prihodnje leto BDP zvišal za 1,5 odstotka, leta 2018 pa za 1,7 odstotka. Podobno naj bi veljalo tudi za rast BDP v celotni EU, saj je za prihodnje leto napovedana 1,6-odstotna rast, za leto 2018 pa 1,8-odstotna.

Obresti se bodo odlepile od zgodovinskega dna Zaposlovanje naj bi se okrepilo, a neto novih delovnih mest bo manj kot v letu 2016 (10.000). Njihovo število naj bi se povečalo za 8.000.

Šele četrto leto gospodarskega okrevanja bo Slovenijo pripeljalo na predkrizno raven, saj je bil BDP ob drugem polletju realno še vedno za 3,4 odstotka nižji glede na leto 2008. Rast bo višja od povprečja v evroobmočju, kjer naj bi znašala 1,8 odstotka, kar je več kot v letu 2016 (1,6 odstotka).

Padajoča brezposelnost, okrepljeni državni izdatki in Junckerjev program naj bi prispevali k ugodni konjunkturi v Evropi, prav tako bodo izvozne razmere ob predpostavki trenutnih nivojev dolarja proti evru ugodne.

Pričakovati je rast cen surovin, še posebno nafte (ciljna cena 60 USD na sodček), vendar bi lahko Trumpov gospodarski program, usmerjen v nadaljnje izkoriščanje fosilnih goriv v ZDA deloval kot občutna zavora. Večja vlaganja v infrastrukturo naj bi na drugi strani povečala povpraševanje po industrijskih surovinah, železu, aluminiju, bakru in cinku.

Z 2,3-odstotno rastjo na predkrizno raven

Slovenska gospodarska rast se bo tako v naslednjem letu po oceni Analitike GZS dvignila na 2,3 odstotka (podobno kot ocena za leto 2016), pri čemer bo največji obrat pri investicijah, ki naj bi se z letošnjih nizkih vrednosti v naslednjem letu dvignile za 4 odstotke. Enkratni izpad sredstev iz stare perspektive, ki je bremenil gradbeni sektor v letu 2016, naj bi se v letu 2017 obrnil v rast.

Zasebne investicije naj bi se okrepile še nekoliko bolj, predvsem zaradi visoke zasedenosti kapacitet ter odlašanja z investicijami v nekaterih storitvenih sektorjih. Obrestne mere se bodo v naslednjem letu nekoliko dvignile, vendar bodo ostale zgodovinsko nizko ter delovale kot element spodbude.

Slovenska gospodarska rast se bo v naslednjem letu po oceni Analitike GZS dvignila na 2,3 %, pri čemer bo največji obrat pri investicijah, ki naj bi se z letošnjih nizkih vrednosti v naslednjem letu dvignile za 4 %.

Bojan Ivanc
Glavni ekonomist pri Analitiki GZS

Zaposlovanje naj bi se okrepilo, vendar bo novih delovnih mest manj kot v letu 2016 (10.000). Njihovo število naj bi se povečalo za 8.000. Plače na zaposlenega naj bi porasle za 2,5 odstotka, tudi zaradi nekoliko višje rasti cen (1,6-odstoten povprečni dvig v 2017).

Med najbolj uspešnimi dejavnostmi bodo po nekaj letih zatišja trgovina (z neživil in avtomobili), poslovanje z nepremičninami, transport, medtem ko bo tako uspešno turistično sezono nekoliko težje ponoviti. Na strani predelovalnih dejavnosti bo močnejše rasla proizvodnja v dejavnosti mobilnosti, farmacija se bo soočala z nekoliko nižjimi cenovnimi pritiski kot letos.

Geopolitična tveganja najbolj izrazita

Tveganja so bolj daljnosežna in (geo-)politična in bodo imela večji vpliv na morebitne nižje investicije kot pa na nižjo potrošnjo. Te so povezane v prvi meri s povpraševanjem po blagu na naših ključnih izvoznih trgih. Nezaupanje v enoten gospodarski prostor ali v projekt evra bi lahko vnovič priklinal sile, ki jih je ECB z znano Draghijevo izjavo julija 2012 (»naredili bomo vse, da se bo evro obdržal«) pregnal.

Višje cene surovin in povratek inflacije bodo spodbudile različna mnenja o hitrosti dviga centralne obrestne mere, pri čemer bodo države z visokim dolgom in primanjkljajem ter nizko rastjo (Italija, Španija, Grčija) zagovarjale le počasen dvig. Na ravni Slovenije bi sprostitev plač v javnem sektorju res prispevala k višji nominalni gospodarski rasti, vendar za ceno večjega davčnega bremena in nedoseganja cilja pri strukturnem primanjkljaju. ⁸⁸

Foto: Tadej Keit

EU bo še naprej izgubljala vpliv **Ugibanja, kako se bo spremenila politika ZDA po predsedniških volitvah, so brezpredmetna.**

Spomniti se je treba na prve komentarje novoizvoljenega predsednika po razglasitvi rezultatov, ko je dejal približno takole: »Ne varajte se, interes Amerike bo ostal na prvem mestu«. Tako kot je to vedno v zunanji politiki posameznih držav. Morda bosta slog in retorika doživela nekaj sprememb, temeljna usmeritev zunanje politike pa komaj kakšno.

ZDA si bodo še naprej prizadevale obdržati svoj gospodarski, politični in vojaški primat v svetu, pri čemer se bodo soočale z izzivi Kitajske in Rusije, a v prihajajočem letu še ne moremo pričakovati pomembnejših sprememb.

Čas protekcionizma

Trendov globalizacije se ne bo dalo odpraviti, negativne posledice globalizacije pa bodo predvsem velike države poskušale blažiti s selektivnim zapiranjem svojih trgov. Majhne države si tega ne bodo mogle privoščiti. Zaradi finančnega bremena oboroženih konfliktov v svetu in predkonfliktnega stanja v Evropi je pričakovati, da bodo ZDA zahtevale večji prispevek članic Nata za obvladovanje konfliktov.

Na bližnjem vzhodu lahko pričakujemo poraz Islamske države v Iraku, vendar se bo konflikt prenesel na Sirijo, lahko tudi v Libijo in podsaharsko Afriko. Nevarnost terorizma v Evropi, ZDA in Aziji bo še naprej velika. Regija Bližnjega in Srednjega vzhoda bo ostala nestabilna zaradi prasovražnosti med šiitskimi in sunitskimi državami ter med Izraelom in Palestino. Tudi v Afganistanu ni pričakovati sprememb.

Poseben položaj Britancev

Politiki v EU se še ne bodo zavedli resnosti krize, v kateri se je znašla EU zaradi Grčije, Velike Britani-

je, beguncev in migrantov ter krize vrednostnega sistema. Čeprav ni pričakovati njenega razpada, se bo nadaljevala negotovost pri upravljanju EU ter definiranju njenih politik. Pričeli se bodo pogovori o izstopu Velike Britanije iz EU, ki pa bodo trajali kar nekaj časa. Na koncu bo prišlo do nekega dogovora v obojestranskem interesu in bo to samo še ena od (tudi evropskih) držav, ki bo imela svojevrstno povezavo z EU.

Sprememb pri upravljanju EU ne bo, zato bo njen vpliv v svetu še naprej upadal, kriza v Ukrajini se bo nadaljevala, odnosi s Turčijo pa se bodo še poslabšali. Z besedami se bo velika pozornost namenjala sosedstvu, v dejanjih pa komajda lahko pričakujemo spremembe. Vizionarskih voditeljev ni na vidiku. Begunski in migrantski tokovi se bodo nadaljevali, delno zaradi oboroženih konfliktov, delno zaradi gospodarske situacije v svetu, nekaj pa tudi zaradi klimatskih sprememb.

Porast nacionalizmov

Zaradi globalizacijskih izgubarjev in zaradi nadaljevanja migrantskih tokov je pričakovati porast nacionalizmov v evropskih državah, ki pa v letu dni še ne bodo bistveno vplivali na mednarodno politiko. Nadaljevanje trendov v svetu lahko pričakujemo, če ne bo prišlo do pomembnih intervenirajočih faktorjev, ki se jih le težko predvidi, kot so npr. nova svetovna gospodarska kriza, oborožen konflikt širših razsežnosti ipd. V tem primeru pa se lahko razmere drastično in usodno poslabšajo. gg

Politiki v EU se še ne bodo zavedli resnosti krize, v kateri se je znašla EU zaradi Grčije, Velike Britanije, beguncev in migrantov ter krize vrednostnega sistema.

dr. Bojko Bučar
 Redni profesor na FDV

Foto: Arhiv FDV